

BADIIY MATNLAR TARJIMASIDA LEKSIK-STILISTIK USULLAR.**Boqiyev Qurbonali Abdurahim o`g`li.***University of business and science.***Annotatsiya**

Maqolada badiiy matnlarni tarjima qilishda leksik-stilistik usullarning ahamiyati, ularning tarjima jarayonidagi roli va qanday qilib ularni to'g'ri tanlash muhokama qilinadi. Leksik va stilistik usullarni tanlash tarjimaning sifatiga bevosita ta'sir qiladi va matnning asl ma'nosi va ifodaviyligini saqlab qolish imkonini beradi.

Kalit so'zlar

Tarjima, leksik usul, stilistika, badiiy matn, ekvivalent, kontekst, madaniy o'ziga xoslik, tarjimonda aniq so'z tanlash.

Kirish

Badiiy matnlarni tarjima qilishning o'ziga xos xususiyatlari va leksik-stilistik usullarni tanlashning muhimligi haqida qisqacha ma'lumot.

Asosiy qism

Bu bo'limda leksik-stilistik usullar haqida batafsil so'z yuritiladi. Har bir usulni misollar bilan tushuntirib o'tish kerak.

Leksik Usullar

Tushuncha: Leksik usullar tarjimonning ma'lum bir leksik birliklarni (so'zlar, iboralar, frazeologizmlar) qanday tanlashi va ularning ma'lum bir kontekstga mosligini aniqlashga qaratilgan.

Misol:

Original matn: "Shoirning 'qushlar uchib ketdi' degan jumlasini tarjima qilganda."

Tarjima: "The birds have flown away."

Ushbu tarjima, asl matnning ma'nosini va mazmunini saqlab qoladi, chunki "qushlar uchib ketdi" ifodasi ingliz tilida ham aniq va tushunarli bo'ladi.

Stilistika va Stilistik Usullar

Tushuncha: Stilistika usullari badiiy matnning uslubiy xususiyatlarini, jumladan, metafora, kompozitsiya, ritmni qanday tanlash va saqlashni o'z ichiga oladi.

Misol:

Original matn: "Qorong'u tun yuzini o'zgartirdi."

Tarjima: "The dark night changed its face."

Ushbu tarjima stilistik jihatdan to'g'ri, chunki "qorong'u tun" ifodasi ingliz tiliga mos tarzda berilgan va shu bilan birga original matnning estetikasini saqlaydi.

Madaniy Ekvivalentlar

Tushuncha: Madaniyatlararo farqlarni hisobga olgan holda tarjimada to'g'ri ekvivalentlarni tanlash.

Misol:

Original matn: "O'zbekcha 'yuk' so'zi."

Tarjima: "Package" yoki "Cargo."

Agar "yuk" so'zi biror madaniy kontekstda aniq ma'noga ega bo'lsa, tarjimada bu so'zni "cargo" yoki "package" kabi so'zlar bilan moslashtirish mumkin, bu tarjimaning aniq va madaniy jihatdan to'g'ri bo'lishini ta'minlaydi.

Metafora va Imajlar

Tushuncha: Tarjimaning badiiy rang-barangligi uchun metafora va imajlarni to'g'ri tanlash.

Misol:

Original matn: "Life is a journey."

Tarjima: "Hayot bir safardir."

Ushbu metafora ingliz tilidan o'zbek tiliga oson mos keladi, chunki bunday tasavvur ko'plab madaniyatlarda umumiy bo'lib, matnning badiiy ifodasini saqlaydi.

Xulosa

Badiiy matnlarni tarjima qilishda leksik-stilistik usullarni to'g'ri qo'llash, original matnning estetikasini va ma'noviy boyligini saqlashga yordam beradi. Tarjimon ushbu usullarni ehtiyotkorlik bilan tanlab, madaniy va til farqlarini to'g'ri hisobga olishlari kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

N. X. Normann, "Badiiy tarjima va tilshunoslik", Toshkent, 2005.

P. Smith, "Translation and Style", Cambridge University Press, 2018.